

A stack of papers, slightly blurred, with a purple and blue color cast.A blurred image of a clock face, with a purple and blue color cast.

UVOD V JAVNO UPRAVO – PREDAVANJE 1

A stack of papers, slightly blurred, with a green and blue color cast.A clear image of a clock face, with a yellow and orange color cast.

20. in 27.2.2013

PREDAVANJE: POJEM DRŽAVE

POJEM DRŽAVE

- Država je najširša javnopravna skupnost, v okviru katere poteka proces javnega upravljanja.
- Pojem države razumemo v **dveh pomenih**: širši pomen in ožji pomen.
- **Politična oblast** = označitev oblasti na določenem teritoriju; ima jo država.
- Država je torej suverena **navznoter** in **navzven**.

POJEM DRŽAVE

- Politična oblast države izvira iz njenega monopola nad sredstvi **fizične prisile** (ta je temelj politične oblasti).
- razlika med zasebnimi organizacijami in državo!!
- Pravilom, ki jih ustvarja država, pa se mora podrediti vsakdo, ki se nahaja na njenem teritoriju.

POJEM DRŽAVE

- Politična oblast, ki jo ima država, mora biti institucionalizirana. To pomeni, da morajo v državi obstajati **institucije in mehanizmi**, preko katerih se izvaja odločanje o javnih zadevah.
- Razlika med avtokratično in demokratično državo glede odločanja o javnih zadevah

POJEM DRŽAVE

- Država uresničuje svoje **funkcije državne oblasti** z različnimi organi, ki jih v ta namen ustanovi.
- Država potrebuje za uresničevanje svojih funkcij določene organe; funkcije in naloge, ki jih opravljajo ti organi, pa so **državne funkcije**.
- V vsaki državi bi naj obstajale tri funkcije državne oblasti: zakonodajna, izvršilna in sodna.
- V skladu z delitvijo državnih funkcij na tri “veje” obstajajo v vsaki državi **zakonodajni, izvršilni oz. upravi ter sodni organi**. Poleg teh pa obstajajo še nekateri posebni državni organi, ki opravljajo določene posebne naloge države in jih v celoti ni mogoče uvrstiti v nobeno izmed naštetih vej oblasti.

POJEM DRŽAVE

- Države se med seboj razlikujejo glede na :
  - * politični sistem,
  - * obliko vladavine,
  - * razmerje med funkcijami oblasti in
  - * obliko državne ureditve.

OPREDELITEV POJMA POLITIČNI FUNKCIONAR

- 1. vprašanje: ali naj bodo PF del javne uprave ali ne
- 2. vloga politične elite v družbi
- 3. kdo so politični funkcionarji, kakšen je njihov vpliv in od česa je odvisen
- 4. kakšni so PF kot skupina
- 5. KAKO POSTANEŠ PF V SLOVENIJI?

UPRAVLJANJE

- Vsako človeško delovanje je usmerjeno v to, da zadovolji potrebo -> odločitev, ali neka potreba sploh obstaja -> če da/ kako potrebo zadovoljiti.
- **Odločanje o potrebah in načinu zadovoljitve teh potreb imenujemo upravljanje.**
- **ODLOČITEV**
- **Upravljanje kot odločanje je izbor med različnimi potrebami in različnimi možnostmi za zadovoljitev teh potreb**

UPRAVA

- organizacijski smisel, izraz se uporablja za označevanje določene organizacije ali organov, ali celo za konkretno organizacijsko obliko posameznih organov in organizacij;
- funkcionalni smisel, izraz uprava se uporablja za označevanje določene dejavnosti oziroma določenega delovanja.

UPRAVA

- Vavpetič:

- vsaka organizacija se ustanovi zato, da **opravlja določeno dejavnost** -> obstaja toliko časa, dokler obstaja potreba po opravljanju te dejavnosti.

- Naloge, zaradi katerih je neka organizacija ustanovljena, se imenujejo **temeljne naloge organizacije**.

- Celotna ureditev organizacije mora biti **prilagojena** opravljanju teh nalog, za kar veljajo tudi posebna pravila, metode, zahteve, itd.

UPRAVA

Bučar loči med upravljanjem in upravo.

Zanj je upravljanje v bistvu odločanje o potrebah in načinu, kako in s kakšnimi sredstvi zadostiti tem potrebam.

Uprave ni mogoče pojmovati samo kot sredstva za doseganje ciljev, saj sodeluje tudi v procesu določanja ciljev, kar jo naredi tudi politično.

UPRAVA

Pusić opozarja na dva pomena pojma uprava, s katerim se enkrat označuje določena dejavnost, drugič pa določena vrsta organizacije.

Upravljanje je zanj vsaka kontinuirana dejavnost povezovanja ljudi v akcijo za opravljanje družbenih zadev, zato mora potekati po pravilih in ima vlogo posrednika med postavljenimi cilji in njihovo uresničitvijo.

Upravna organizacija pa je po Pusiću vsaka organizacija, v kateri ljudje na podlagi trajne delitve dolžnosti in pooblastil opravljajo družbene zadeve kot svoj stalen poklic.

Družbene zadeve so tiste, ki jih posameznik sam ne more dovolj uspešno opravljati.

UPRAVA

- 4 osnovne značilnosti UPRAVE so:
  - * uprava je posebna dejavnost, ki uresničuje postavljene cilje določene organizacije;
  - * v upravo sodijo dejavnosti povezovanja, koordiniranja, usmerjanja, načrtovanja in organiziranja drugih dejavnosti v organizaciji z namenom, da se dosežejo določeni cilji. V upravno dejavnost sodi tudi informacijska dejavnost (kaj je to?);
  - * pri upravljanju so ključni akter nosilci odločanja, ki so upravi nadrejeni in katerim je uprava za svoje delo odgovorna.
  - * dejavnosti uprave so strokovne dejavnosti, ki se morajo ravnati po zakonih.

UPRAVA

- Za področje upravljanje je vedno značilna vertikalna delitev dela
- DEFINICIJA: **Uprava** je celota fizičnih in pravnih oseb, pooblaščenih za odločanje na posameznem področju, med katerimi velja sistem medsebojnih razmerij, pooblastil in odgovornosti, nadrejenosti in podrejenosti.
- FORMALNA in MATERIALNA uprava

POTEK PROCESA UPRAVLJANJA V UPRAVI

- Upravljanje je odločanje o tem, kaj in kako naj ravnajo drugi ljudje. Hkrati pa je tudi odločanje za izvrševanje odločitev drugih (-> nadrejenega).

POTEK PROCESA UPRAVLJANJA V UPRAVI

- Upravljanje v upravi poteka na 4 ravneh:
  - Institucionalna raven
  - Operativna raven
  - Instrumentalna raven
  - Tehnična raven

